

Ανάλυση

Μειώνεται η παραγωγή και η κατανάλωση μήλων στην ΕΕ

του Γιάννη Τσιφόρου

Η εμπορεύσιμη παραγωγή νωπών μήλων στην ΕΕ, σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία USDA, 1/11/2023), αναμένεται να περιοριστεί την περίοδο 2023/2024 σε 11,5 εκατ. τόνους, παρουσιάζοντας μείωση ως προς την προηγούμενη (-2,5%), κυρίως εξαιτίας δυσμενών καιρικών συνθηκών (μειωμένη ανθοφορία την άνοιξη, έλλειψη βροχοπτώσεων, καύσωνες) και

προσβολών. Η πτώση θα είναι αισθητή στην Πολωνία, τη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα ωριμών μήλων στην ΕΕ, η συνολική παραγωγή της οποίας θα περιοριστεί το 2023 σε 3,8 εκατ. τόνους (-9,5%) και σε μικρότερο βαθμό στην Ιταλία, τη δεύτερη σημαντικότερη παραγωγό, η παραγωγή της οποίας θα μειωθεί σε 2,1 εκατ. τόνους (-3,8%).

Σημαντική μείωση, όμως, εκτιμάται και σε άλλες παραγωγικές χώρες, ιδιαίτερα στην Αυστρία, την Τσεχία, το Βέλγιο, τη

Γερμανία και την Ελλάδα και σε μικρότερο βαθμό στη Γαλλία, ενώ σε λίγες περιπτώσεις αναμένεται άνοδος της παραγωγής (Ισπανία, Ουγγαρία).

Μεγαλύτερη μείωση, εξάλλου, αναμένεται στην κατανάλωση, η οποία προβλέπεται να περιοριστεί σε 11,4 εκατ. τόνους (-4,2%), κυρίως εξαιτίας της μειωμένης διαθεσιμότητας σε νωπά προϊόντα που προορίζονται για επιτραπέζια χρήση, αλλά και λόγω των επιπτώσεων του πληθωρισμού στο εισόδημα των νοικοκυριών.

Ανάλογες εξελίξεις προκύπτουν από την έκθεση βραχυπρόθεσμων προοπτικών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Short-term outlook, 9/10/2023), η οποία για την περίοδο 2023/2024 προβλέπει μείωση της εμπορεύσιμης παραγωγής και της κατανάλωσης νωπών μήλων στην ΕΕ (-2,4% και -3% αντίστοιχα).

Πτωτικές οι τάσεις στα επεξεργασμένα

Επιπλέον, μικρότερος όγκος νωπών μήλων θα οδηγηθεί στη μεταποίηση για την παραγωγή επεξεργασμένων προϊόντων (συμπυκνωμένοι και μη συμπυκνωμένοι χυμοί μήλου, μηλίτες, σάλτσες και πουρέδες μήλου, κομπόσες, τσιπς μήλου, αποψλωμένα προϊόντα για την αρτοποιία κ.ά.). Για την περίοδο 2023/2024, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει ότι η παραγωγή των προϊόντων αυτών θα περιοριστεί, σε όρους ισοδύναμου νωπού προϊόντος, σε 4,2 εκατ. τόνους (-2,5%), ενώ μείωση αναμένεται και στην κατανάλωση (-3,1%).

Πτώση, επίσης, προβλέπεται στις εξαγωγές επεξεργασμένων προϊόντων μή-

λου της ΕΕ προς τρίτες χώρες, ο όγκος των οποίων θα μειωθεί σε 850 κιλ. τόνους (-8,3%), συνοδευόμενη, όμως, από μεγάλη άνοδο των εισαγωγών, που θα ανέλθουν στους 300 κιλ. τόνους (+42%).

Προβλέπεται άνοδος σε εισαγωγές και εξαγωγές

Στις εξαγωγές νωπών μήλων, η ΕΕ ηγείται σε παγκόσμιο επίπεδο επί σειρά ετών, με όγκο 1.066 κιλ. τόνων την περίοδο 2022/2023, καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος (19%), με δεύτερη στη σειρά την Κίνα (14%) και τρίτες τις ΗΠΑ, Το Ηνωμένο Βασίλειο, η Αίγυπτος, η Σαουδική Αραβία, η Ινδία, η Βραζιλία και το Καζακστάν αποτελούν τους κυριότερους προορισμούς νωπών μήλων της ΕΕ, καλύπτοντας την περίοδο 2022/2023 περίπου το 60% του συνολικού όγκου.

Θετικές, εξάλλου, φαίνονται οι εκτιμήσεις για την περίοδο 2023/2024, με πρόβλεψη ανόδου των εξαγωγών σε 1.095 κιλ. τόνους, παρουσιάζοντας βελτίωση ως προς την προηγούμενη (+2,7%). Από την άλλη πλευρά, οι εισαγωγές νωπών μήλων στην ΕΕ αναμένεται να ανέλθουν σε 250 κιλ. τόνους (+3%) την περίοδο 2023/2024, προερχόμενες κυρίως από χώρες του Νότιου Ημισφαιρίου (Χιλή, Νέα Ζηλανδία, Νότια Αφρική, Βραζιλία και Αργεντινή), οι οποίες την προηγούμενη περίοδο κάλυψαν περίπου το 65% του συνολικού όγκου.

Δυσμενείς οι εξελίξεις στην Ελλάδα το 2022

Η καλλιέργεια μήλων στην Ελλάδα θεωρείται σημαντική γεωργική δραστηριότητα, περιλαμβάνοντας επώνυμα και ποιοτικά

Παραγωγή, εξωτερικό εμπόριο και κατανάλωση νωπών μήλων στην ΕΕ (σε 1.000 τόνους)

	2023/2024*	2022/2023	2021/2022	2020/2021	Μεταβολή (%)	
					2022/2022	2023/2022
Εμπορεύσιμη παραγωγή	11.555	11.845	11.573	10.836	-2,5	2,4
Μη εμπορεύσιμη παραγωγή	653	838	693	1.099	-22,1	21,0
Συνολική παραγωγή	12.208	12.683	12.266	11.935	-3,7	3,4
Εισαγωγές	250	243	331	325	3,0	-26,8
Προσφορά	12.458	12.926	12.597	12.259	-3,6	2,6
Εξαγωγές	1.095	1.066	1.149	1.084	2,7	-7,2
Κατανάλωση	11.363	11.860	11.448	11.176	-4,2	3,6

Πηγή: USDA-FAS, Fresh deciduous fruit annual in European Union, 1/11/2023. (*) Πρόβλεψη

Παραγωγή, εξωτερικό εμπόριο και κατανάλωση νωπών μήλων στην Ελλάδα (σε τόνους)

	2022	2021	2020	2019	2018	Μεταβολή (%)	
						2022/21	2021/20
Παραγωγή	289.180	286.860	303.580	277.110	285.810	0,8	-5,5
Εισαγωγές	12.942	30.577	20.756	25.922	14.672	-57,7	47,3
Προσφορά	302.122	317.437	324.336	303.032	300.482	-4,8	-2,1
Εξαγωγές	72.860	78.115	74.780	89.021	71.928	-6,7	4,5
Κατανάλωση	229.263	239.323	249.556	214.011	228.554	-4,2	-4,1

Πηγή: Eurostat (Apple production, 17/11/2023), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 15/9/2023)

προϊόντα (Μήλα Ζαγοράς Πηλίου ΠΟΠ, Φιρίκι Πηλίου ΠΟΠ, Μήλα Ντελίσσιους Πιλάφά Τριπόλεως ΠΟΠ, Μήλα Καστοριάς ΠΓΕ), με θετική συνεισφορά στην απασχόληση (10.000 παραγωγοί) και στις εξαγωγές. Ωστόσο, η παραγωγή μήλων στην Ελλάδα (και στην ΕΕ) δοκιμάστηκε έντονα το 2022, λόγω της εκτόξευσης των τιμών σε ορισμένες κρίσιμες εισροές (ενέργεια, λιπάσματα, μεταφορές), με συνέπεια τη μεγάλη άνοδο του κόστους παραγωγής και συντήρησης των προϊόντων.

Παρόλληλα, σε χαμηλό επίπεδο κυμάνθηκαν οι τιμές των προϊόντων, μια και, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG-Agri, Dashboard apples 2022/23), η μέση εγχώρια τιμή παραγωγού (έξω από το συσκευαστήριο) ανήλθε το 2022 σε 95,67 ευρώ/100 κιλά (+3%), αδυνατώντας να μετριάσει ουσιαστικά την επιδείνωση του εισοδήματος των παραγωγών.

Το 2022, η εγχώρια παραγωγή μήλων ανήλθε σε 289 χιλ. τόνους, παρουσιάζοντας οριακή μεταβολή ως προς το προηγούμενο έτος (+0,8%). Μείωση, όμως, κατέγραψαν οι εξαγωγές, ο όγκος των οποίων, μετά την άνοδο του 2021, πέρσι περιορίστηκε σε περίπου 73 χιλ. τόνους, κυρίως εξαιτίας των δυσμενών καιρικών συνθηκών και της μικροκαρπίας, που υποβάθμισαν την ποιότητα των προϊόντων σε ορισμένες περιοχές. Πτωτικά, εξάλλου, κινήθηκε η κατανάλωση στο διάστημα της διετίας 2021-2022.

Οι ελληνικές εξαγωγές νωπών μήλων περιορίστηκαν σε 72.860 τόνους το 2022, αξίας 25,2 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση ως προς τον όγκο (-6,7%) και πολύ μεγαλύτερη ως προς την αξία (-34,5%), λόγω της πτώσης της μέσης τιμής εξαγωγής, η οποία μειώθηκε σε 0,35 ευρώ/κιλό (-29%).

Η Αίγυπτος εξακολουθεί να αποτελεί την κυριότερη χώρα προορισμού, καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος του όγκου (64% το 2022) και ακολουθούν με απόσταση η Ιορδανία, η Κύπρος, η Σαουδική Αραβία και το Ισραήλ.

Σημειώνεται, όμως, η σημαντική μείωση του όγκου εξαγωγών προς την Αίγυπτο (-11%), κυρίως λόγω των περιοριστικών μέτρων που επέβαλε η χώρα (επιβολή φόρου 10% επί της αξίας των τιμολογίων και δαπανηρό πιστωτικό σύστημα πληρωμών με Letter of Credit), ενώ πολύ μεγαλύτερη ήταν η πώση της μέσης τιμής εξαγωγής, που περιορίστηκε το 2022 σε 0,25 ευρώ/κιλό, έναντι της σημαντικά υψηλότερης του προηγούμενου έτους (0,49 ευρώ/κιλό). Επιπλέον, πολύ χαμηλή παραμένει η μέση τιμή εξαγωγής σε ορισμένες βαλκανικές χώρες (Βουλγαρία, Αλβανία), που απορρόφησαν σημαντικό μέρος του όγκου (13% το 2022).

Σημαντική η πτώση της παραγωγής το 2023

Η εγχώρια παραγωγή μήλων, σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 17/11/2023), περιορίστηκε σε 219.130 τόνους το 2023, μέγεθος σημαντικά μειωμένο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (-24,2%). Η πτώση αυτή προέρχεται κυρίως από τις εξαιρετι-

κά δυσμενείς καιρικές συνθήκες που ενέσκησαν στη Θεσσαλία, η οποία κάλυπτε το μεγαλύτερο μέρος του όγκου παραγωγής μήλων μεταξύ των περιφερειών της χώρας (33% το 2022).

Η δυσμενής αυτή εξέλιξη είχε ως συνέπεια τον περιορισμό του όγκου εξαγωγών. Ήδη, στο διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2023, οι ελληνικές εξαγωγές περιορίστηκαν σε 43,7 χιλ. τόνους, παρουσιάζοντας αισθητή μείωση ως προς το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους (-11%).

Ωστόσο, άνοδο κατέγραψε η αξία στο ίδιο συγκρινόμενο διάστημα, που ανήλθε σε 20,4 εκατ. ευρώ (+17%) λόγω της αύξησης της μέσης τιμής εξαγωγής σε 0,47 ευρώ/κιλό, έναντι της σημαντικά χαμηλότερης του προηγούμενου έτους. Ανάλογες εξελίξεις σημείωσαν και οι εισαγωγές, με έντονη μείωση του όγκου (-38%), αλλά και σημαντική άνοδο της μέσης τιμής εισαγωγής, η οποία ανήλθε σε 0,84 ευρώ/κιλό (+37%).

Επισημαίνεται, πάντως, το χαμηλό επίπεδο των τιμών εξαγωγής νωπών μήλων της χώρας, η μέση τιμή των οποίων στο εννεάμηνο του 2023 (0,47 ευρώ/κιλό) παραμένει μικρότερη εκείνης του 2021 (0,49 ευρώ/κιλό). Κρίνεται, συνεπώς, απόλυτα αναγκαία η προσπάθεια των εξαγωγικών επιχειρήσεων του τομέα να ενισχύσουν την εξαγωγική δραστηριότητά τους, με σκοπό την προβολή και προώθηση των προϊόντων σε αναπτυγμένες αγορές, ιδιαίτερα σε χώρες της Μέσης Ανατολής, που προσφέρουν υψηλότερες τιμές, αλλά και σε άλλες, που παρουσιάζουν ενδιαφέρον (Ασία, Λατινική Αμερική).

Να σημειωθεί, επιπλέον, ότι η εγχώρια αγορά δεν φαίνεται υποστηρικτική προς την παραγωγική πλευρά του τομέα. Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις της Ευ-

ρωπαϊκής Επιτροπής (DG-Agri, Dashboard apples, 18/10/2023), η μέση εγχώρια τιμή παραγωγού στα νωπά μήλα ανήλθε σε 98,12 ευρώ/100 κιλά στο διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2023, παρουσιάζοντας οριακή μεταβολή σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους (+0,3%), σε αντίθεση βέβαια με τη σημαντική άνοδο των τιμών του προϊόντος στη λιανική αγορά, που έχει ως συνέπεια τον περιορισμό της κατανάλωσης. Ζήτημα, εξάλλου, αποτελεί

η πολύ μικρή διάθεση μήλων στη μεταποίηση, με αποτέλεσμα την περιορισμένη αξιοποίηση μη εμπορεύσιμων προϊόντων, που καλύπτουν συνήθως σημαντικό μέρος της παραγωγής.

Θεωρείται, συνεπώς, αναγκαία η διευρυνση της παραγωγικής δραστηριότητας του τομέα για την παρασκευή επεξεργασμένων προϊόντων, όπως οι χυμοί μήλων, αλλά και άλλα συναφή προϊόντα, τα οποία, πέραν της εγχώριας αγοράς, παρουσιάζουν αυξημένο εξαγωγικό ενδιαφέρον.

Ελληνικές εξαγωγές νωπών μήλων ανά χώρα προορισμού (2021-2022)

Χώρες προορισμού	2022			2021			Μεταβολή 2022/21	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (€/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Αίγυπτος	11.890	46.683	0,25	25.597	52.648	0,49	-53,6	-11,3
Ιορδανία	2.823	4.816	0,59	3.574	5.842	0,61	-21,0	-17,6
Κύπρος	2.145	2.684	0,80	2.262	2.737	0,83	-5,2	-1,9
Σαουδική Αραβία	1.998	3.004	0,67	1.824	2.934	0,62	9,6	2,4
Ισραήλ	1.967	2.358	0,83	1.091	1.258	0,87	80,2	87,4
Βουλγαρία	1.391	7.575	0,18	1.584	6.382	0,25	-12,1	18,7
Ην. Αρ. Εμιράτα	1.314	1.824	0,72	140	186	0,75	838,5	878,2
Αλβανία	526	1.787	0,29	931	3.259	0,29	-43,5	-45,2
Ρουμανία	383	812	0,47	631	1.311	0,48	-39,2	-38,1
Τουρκία	239	632	0,38	191	632	0,30	25,1	0,0
Λοιπές	544	686	0,79	680	927	0,73	-20,0	-26,0
Σύνολο	25.221	72.860	0,35	38.504	78.115	0,49	-34,5	-6,7

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, HS code: 080810, 15/9/2023)

Εξωτερικό εμπόριο Ελλάδας στα νωπά μήλα (Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2023/22)

	Εννεάμηνο 2023			Εννεάμηνο 2022			Μεταβολή 2023/22		
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)	Μ. τιμής (%)
Εξαγωγές	20.378	43.680	0,47	17.390	49.091	0,35	17,2	-11,0	31,7
Εισαγωγές	4.781	5.716	0,84	5.648	9.285	0,61	-15,4	-38,4	37,5

Πηγή: Eurostat, Fresh apples monthly trade, HS code: 080810, 15/11/2023